

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-05-31071 פלונית נ' פלוני

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

בעניין:

1. פלוני (קטין), יליד 2003
2. פלוני (קטין), יליד 2007
3. פלוני (קטין), יליד 2010

התובעת:

פלונית

ע"י ב"כ עו"ד אילן ינר, מטעם הלשכה לסיוע משפטי

נגד

הנתבע:

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד משה יצחק הלוי

פסק דין

האם יש לחייב אב לקיים הסדרי שהות עם ילדים שנולדו לו מחוץ לנישואין, כתוצאה מחיים כפולים שניהל, חרף התנגדותו?

רקע רלוונטי וטענות הצדדים

1. התובעת, אישה גרושה, והנתבע, גבר נשוי ואב לשלושה ילדים בגירים, ניהלו קשר רומנטי משך כשני עשורים, והם הורים לשלושה בנים: XXX, שבעוד כשלושה חודשים ימלאו לו שמונה עשרה שנים, XXX, בן כשלוש עשרה שנים, וXXX, בן כעשר שנים (יחד להלן 'הקטינים').

2. אין מחלוקת שהתובעת ידעה, לכל אורך הדרך, שהנתבע נשוי ואב לילדים, ושיתפה עמו פעולה בהסתרת הקשר ביניהם. הצדדים חלוקים האם הנתבע הבטיח לתובעת שיעזוב את אשתו אם לאו, אך מחלוקת זו אינה רלוונטית להליך זה. הסתבר שגם הקטינים ידעו, בזמן אמת, שלנתבע יש 'משפחה אחרת' עמה הוא מתגורר.

3. הנתבע לא נרשם כאביהם של הקטינים לאחר לידתם, והם נושאים את שם משפחתה של התובעת, ומאז לידתם הם מתגוררים עמה. התובעת והנתבע מעולם לא התגוררו תחת קורת גג אחת, ולכל אורך השנים הנתבע התגורר עם אשתו וילדיו. הנתבע נהג להגיע לבית התובעת מספר פעמים בשבוע למספר שעות ובנוסף, אחת לכמה שבתות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 31071-05-19 פלונית נ' פלוני

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

4. לפני כשנתיים הנתבע ניתק את הקשר בינו לבין התובעת, ומאז גם לא מתקיים קשר כלשהו בינו לבין הקטינים.

5. כחודשיים לאחר שהקשר בין הצדדים נותק, התובעת הגישה בקשה ליישוב סכסוך (י"ס 40181-11-18). במרץ 2019 ניתן תוקף של פסק דין להסכם בין הצדדים בעניין מזונות הקטינים, ובמעמד זה הצדדים הצהירו שאין להם טענות רכושיות האחד כנגד השני (תה"ס 52864-02-19). באוקטובר 2019, הנתבע עתר ליתן צו למניעת הטרדה מאיימת לאחר שהתובעת הגיעה למקום מגוריו ויצרה קשר עם בני משפחתו. בהסכמת התובעת, ומבלי להודות בטענות הנתבע, ניתן צו האוסר עליה להטריד את הנתבע בכל מקום ובכל דרך (ה"ט 61295-09-19). לאחר מספר ימים הוצהר על אבהות הנתבע על הקטינים, בהתאם לתוכן חו"ד לסיווג רקמות (תמ"ש 31084-05-19).

6. עניינו של הליך זה בתביעת התובעת לקביעת הסדרי שהות של הקטינים עם הנתבע. בכתב התביעה, המונה ארבעה סעיפים קצרים, עתרה התובעת לקבוע הסדרי שהות בין הנתבע לקטינים, ללא כל פירוט. כשהחלה מעורבות העו"ס לסדרי דין התובעת טענה שיש לקבוע הסדרי שהות של הנתבע עם הקטינים אך ורק בכל סוף שבוע שני ולחייבו לקחת אותם לביתו, ואם מתווה זה לא יתקיים או אז אין לקבוע זמני שהות כלל. בהמשך, טענה התובעת בתצהיר עדותה הראשית, שיש לקבוע הסדרי שהות של הקטינים עם הנתבע פעמיים בשבוע 'לפחות', ובנוסף, לחייב את הנתבע לקחת את הקטינים לביתו בכל סוף שבוע שני, ואף לקבוע סנקציה כספית מקום שהנתבע יפר את ההסדרים שייקבעו. התובעת הוסיפה שעל אף הנסיבות המיוחדות על בית המשפט לקבוע הסדרי שהות של הנתבע עם הקטינים על מנת ליתן משמעות מעשית לטובת הקטינים.

7. הנתבע טען שבמציאות הקיימת היום, הוא אינו יכול, על אף רצונו, להיות בקשר עם הקטינים, ואם התובעת לא היתה מתנכלת לו ולבני משפחתו, סביר שיכול היה לשמור על קשר עם הקטינים. לטענתו, אינו מתנער מחיוביו כלפי הקטינים ויעשה כמיטב יכולתו לצורך חידוש הקשר עמם, ובלבד שלא יאבד את 'משפחתו המקורית'. הנתבע הוסיף שהוא מקווה שבעתיד הלא רחוק, לאחר שאשתו וילדיו הבגירים 'יכילו את הסיטואציה', יוכל לחדש את הקשר עם הקטינים ולקיים זמני שהות עמם.

8. בתסקירים שנערכו על ידי עו"ס לסדרי דין הומלץ שהנתבע ימצא דרך לחידוש הקשר עם הקטינים בכל דרך שימצא לנכון, כגון שיחות טלפון ומכתבים, במטרה לבנות בסיס לחידוש קשר מעמיק יותר בעתיד. העו"ס לסדרי דין לא המליצה על קיום הסדרי שהות בשלב זה, ואף לא לכפות על הנתבע קיום קשר הורי עם הקטינים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-05-31071 פלוגית נ' פלוגי

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

9. זה המקום לציין שעל אף נוכחותו הדלה של הנתבע בחיי הקטינים, התובעת גידלה את הקטינים באופן מעורר הערכה. הקטין XXX אובחן כמחונן ולומד לתואר ראשון תוך כדי לימודיו התיכוניים, והקטינים XXX ו-XXX שולבו בתוכנית למצוינות לימודית והם גם פעילים מבחינה חברתית. גם העו"ס לסדרי דין ציינה שהתרשמה מילדים בוגרים ואינטליגנטיים שמודעים למורכבות המערכת המשפטית הקיימת, ועם זאת שהם מעורבים בפרטי הסכסוך לאור הקושי של אמם להפריד בין אכזבתה מהנתבע כבן זוג לבין סוגיית הקשר שלו עם הקטינים.

דיון והכרעה

10. חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות מחייב הורים לדאוג לצרכי ילדיהם הקטינים. חובה זו לא מתמצת בדאגה לצרכים חומריים בלבד, אלא כוללת בין היתר, חובה לקיים ולשמור על קשר הורי. חשיבותו של קשר הורי, של שני ההורים, עם ילדיהם הקטינים, לטובת הקטינים, אינו שנוי במחלוקת, ולעיתים אף מוטלות סנקציות לצורך הבטחת קיומו. עם זאת, נפסק שתוכן החובה שאינה חומרית, הכוללת בין היתר את החובה בעניין קיום קשר הורי, עשוי להשתנות על פי אופיו וטיבו של התא המשפחתי המסויים (ע"א 2034/98 אמין נ' אמין, פ"ד נג(5), 69). השאלה הנדרשת הכרעה היא האם בנסיבות המיוחדות של התא המשפחתי הנדון יש לחייב את הנתבע לקיים קשר עם הקטינים ולקבוע הסדרי שהות עימם, תוך הטלת סנקציות לשם הבטחת קיומם.

11. המסקנה מהנימוקים שלהלן היא, שעם כל הצער שבדבר, לעת הזו אין מקום לקבוע הסדרי שהות של הנתבע עם הקטינים ואף אין לחייבו לקיים עמם קשר, או לקבוע סנקציות כלשהן:

11.1 העו"ס לסדרי דין לא המליצה על קיום הסדרי שהות עם הקטינים בשלב זה כלל, ולבטח שלא בכפיה. זאת לאחר שערכה בירור מקיף ויסודי על אודות טובת הקטינים ואף שוחחה עם המטפלת המשפחתית של הנתבע ואשתו, והוברר לה שהנתבע נדרש 'לבחור צד', ולעת הזו אין לגיימצייה מצד אשתו וילדיו הבגירים לקיום הסדרי שהות עם הקטינים, ולמעשה כל ניסיון של הנתבע לתחזק את הקשר עם אשתו וילדיו הבגירים, משמעו 'הרס ופגיעה של המשפחה האחרת'.

11.2 התובעת לא ביקשה לזמן את העו"ס לסדרי דין על מנת לחקור אותה על אודות המלצותיה, והמשמעות ברורה. יתרה מכך, התובעת לא טענה שהמלצות התסקיר שגויות או שאינן נכונות, אלא שלמרות המלצותיה התביעה "ראויה ביותר" ורק בית המשפט מוסמך ליתן פסק דין בעניין זה (שורות 5-6 בעמ' 8 לפרוטוקול). בנסיבות אלה יש מקום לאמץ את המלצות העו"ס לסדרי דין בתסקיר ובדיווחים הנוספים שהוגשו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-05-31071 פלוגית נ' פלוני

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

11.3 התובעת לא הוכיחה, שבנסיבות התא המשפחתי הנדון, טובת הקטינים היא לכפות על הנתבע קשר עם הקטינים או קיום זמני שהות עמם. יתרה מכך, התובעת טענה מפורשות שאינה מבקשת להכריח את הנתבע להיפגש עם הקטינים, אלא שנוכח סירובו יש לחייבו לשלם לה עבור העדר נוכחותו בחייהם, אך בא כוחה מיד הודיע שהתובעת עומדת על בירור התביעה (שורות 9-17 בעמוד 8 לפרוטוקול).

11.4 כפיית הנתבע לקיים קשר הורי או זמני שהות עם הקטינים לא תועיל להם, ואפשר שכפייתו לקיימם, 'כמי שכפאו שד', תשיג תוצאה הפוכה ותגרום לקטינים יותר נזק מתועלת. מנגד, הוכח שכפייה כאמור תזיק לנתבע וליחסיו עם אשתו וילדיו הבגירים, זאת לאור עמדתם הנחרצת ובשים לב לדרך התהוותו של הקשר בין התובעת והנתבע ולמציאות אליה נולדו הקטינים.

11.5 בבחינת איזון האינטרסים בין זכות הקטינים לקיים הסדרי שהות עם אביהם לבין סירוב הנתבע לקיימם, "יש חשיבות גם לאוטונומיה האישית של כל הורה לעיצוב חייו הפרטיים. על ההורה לדאוג לצרכיהם של ילדיו, אך אין דורשים ממנו להקריב לשם כך את כל חייו הפרטיים והמקצועיים. הוא נדרש לנהוג כהורה מסור, אך לא כהורה מיוסר" (ע"א 2034/98 הנ"ל). לא ניתן לומר שבנסיבות דן סירוב הנתבע לקיום הסדרי שהות כיום אינו לגיטימי נוכח עמדת אשתו וילדיו הבגירים, ומכל מקום אין מדובר בסירוב משיקולי נוחות בלבד, שאז סביר שהיה מקום להעדיף את טובת הקטינים על פני נוחות הנתבע.

11.6 אין מדובר בסירוב שרירותי של הנתבע לקיים קשר והסדרי שהות עם הקטינים, אלא בסירוב מחמת חשש ממשי להרס מוחלט של הקשר בינו לבין אשתו וילדיו הבגירים. לפיכך, לעת הזו, אין מקום לכפות על הנתבע לקיים קשר או הסדרי שהות עם הקטינים. לבטח שאין מקום לקבוע, כטענת התובעת, שהנתבע ילין את הקטינים בבית בו הוא מתגורר עם אשתו וילדיו הבגירים שאינם חפצים בכל קשר עמם, בכל סוף שבוע שני.

11.7 זאת ועוד, בתחילת ההליך התובעת טענה שהקשר בין הנתבע לקטינים היה "קר ומרוחק" (דיווח העו"ס לסדרי דין מיום 5.9.2019). בהמשך התובעת עמדה על קיום הסדרי שהות של הנתבע עם הקטינים אך ורק בכל סוף שבוע שני ולחייבו לקחתם לביתו, חרף התנגדות אשתו וילדיו הבגירים לקשר עמם, וטענה שכלל שמתווה זה לא יתקיים במדויק כי אז אין מקום לקבוע הסדרי שהות ביניהם כלל, אף לא בעתיד. בשלב מאוחר יותר, עת התובעת טענה שיש לקבוע הסדרי שהות פעמיים בשבוע 'לפחות' ובנוסף לחייב את הנתבע לקחת את הקטינים לביתו בכל סוף שבוע שני - טענה היא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-05-31071 פלונית נ' פלוני

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

לפתע שהקשר של הקטינים עם הנתבע היה משמעותי מאוד עבור הקטינים והוא היה שותף פעיל בחייהם. התנהלות התובעת, לרבות שינוי הגירסאות והרחבת החזית מעוררים ספק באשר למניעה בהליך זה, בפרט נוכח התרשמות העו"ס לסדרי דין שהיא מתקשה להפריד בין אכזבתה מהנתבע כבן זוג לבין סוגיית הקשר שלו עם הקטינים.

12. אין צורך להכביר מילים על אודות חשיבות הקשר של ילדים עם שני הוריהם. דרך התהוותו של הקשר בין התובעת והנתבע אינה רלוונטית, כי אם בחינת טובת הקטינים בנסיבות המיוחדות של התא המשפחתי הקיים. בענייננו, לא ניתן להתעלם מהעובדה שהקטינים נולדו, הלכה למעשה, למציאות חד הורית ולנוכחות מועטה יחסית של הנתבע בחייהם, משהוא נשוי לאישה אחרת ומתגורר עמה. "דומה כי העניין לו אנו נדרשים נוגע בנימיו העדינים והרגישים ביותר של המרחב המשפחתי שעה שאנו נדרשים לבחון עד כמה יכניס עצמו בית המשפט לד' אמותיו של התא המשפחתי ויקבע את התנהלותו ואורחותיו תוך כפיית עמדתו וערכיו שלו על הצדדים העומדים לפניו. אכן לא פעם אנו בית המשפט ליטול על עצמו את תפקיד ההורים, כאשר אלו אינם שווים בדעתם ולהכריע הכרעות שעל דרך הכלל אינם מענייניו של מי אשר אינו נמנה על בני המשפחה. כך הם הדברים עת נדרש בית המשפט להכריע בשאלות דוגמת מהו המוסד החינוכי בו ילמד קטין, האם להורות לו ליטול תרופה כזו או אחרת או לקבל טיפול רפואי מסוים, וכך כאשר נדרש הוא להכריע בשאלת מקום מגוריו של הקטין כאשר אין הסכמה בין ההורים באשר לסוגיות אלו. ואולם, שומה על בית המשפט לנהוג זהירות ולרסן עצמו קודם שהוא מבקש לכפות דרך התנהגות כזו או אחרת על הורים ביחס לילדיהם. שכן ניסיון החיים מלמד אותנו כי לא פעם יכול הדבר להפך את האיזון העדין של התא המשפחתי ולפגוע בו... אכן עיתים צריך להכיר בכך שאין בית המשפט יכול לשמש כרופא לכלל התחלואים" (עמ"ש (מרכז) 10015-06-18 ר' מ' ל' נ' ז' ב' א' (16.4.2019)).

13. לאור כל שפורט לעיל, וחרף חשיבות כינון קשר בין הורה לילדיו הקטינים, בנסיבות המיוחדות של התא המשפחתי הנדון, אין מקום לחייב את הנתבע לקיים קשר או הסדרי שהות עם הקטינים, ואף אין מקום לכפות עליו לעשות כן או להטיל עליו סנקציות שתכליתן ציות להחלטות בית המשפט. יש לקוות שהנתבע יצליח לשקם את יחסיו עם אשתו וילדיו הבגירים בהקדם, על מנת שיוכל לחדש את הקשר עם הקטינים, ושעד למועד זה התובעת תימנע ככל הניתן משיתוף הקטינים בתחושותיה כלפי הנתבע.

התוצאה

14. התוצאה היא שהתביעה לחייב את הנתבע לקיים קשר או הסדרי שהות עם הקטינים ולהטיל סנקציות להבטחתם, נדחתה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-05-31071 פלוגית נ' פלוני

לפני כב' השופטת קרן גיל

29 ספטמבר 2020

1
2 15. לאור התוצאה, ובהתחשב שהתובעת העידה בעצמה שאין מקום לכפות על הנתבע קשר וקיום
3 הסדרי שהות עם הקטינים ובכל זאת עמדה על ניהול ההליך עד תום - היה מקום לחייבה בהוצאות
4 הנתבע. לפני משורת הדין, לאור רגישות הנושא הנדון, ומעת שגם הנתבע לא עמד, בהגנותו, על חיוב
5 התובעת בהוצאותיו – לא יעשה צו להוצאות.

6
7 פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת שמות ופרטים מזהים.

8
9
10 ניתן היום, י"א תשרי תשפ"א, 29 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

(קן גיל)

11 קרן גיל, שופטת

12